

Katalánsku, Španělsku a Evropě je lépe pospolu

Nov 7, 2019 Pedro Sánchez

MADRID – Evropa je především svoboda, mír a pokrok. Musíme tyto hodnoty rozvíjet a učinit z Evropy vůdčí vzor integrace a sociální spravedlnosti, který chrání své občany. Evropa, o níž usilujeme, Evropa, již potřebujeme, Evropa, již budujeme, je založena na demokratické stabilitě uvnitř členských států a nemůže akceptovat jednostranné porušení své integrity. Evropa, již obdivujeme, byla vystavěna na principu překrývajících se identit a rovnosti všech občanů a na odmítání nacionalistických ideologií a extremismu.

Témata separatismu v Katalánsku, zosnovaného mimo ústavní rámec Španělska a v rozporu s ním, a umlčování většiny Katalánců, kteří jsou proti nezávislosti, jsou proto výzvou pro Evropu a Evropany. Zachování těchto hodnot v Katalánsku se dnes rovná ochraně otevřené a demokratické Evropy, za níž stojíme.

Španělsko tyto hodnoty právně ukotvilo roku 1978, když sepsalo a ratifikovalo plně demokratickou ústavu. Toto historické dílo bylo potvrzeno téměř 88 % voličů v referendu. V Katalánsku byly podpora i účast v hlasování ještě vyšší: novou ústavu potvrdilo zhruba 90,5 % Katalánců.

Španělsko tak uniklo z dlouhého a temného stínu diktatury a položilo základy státu založeného na vládě práva, dnes srovnatelného s odedávna zavedenými demokraciemi západní Evropy. Obnoveny byly osobní svobody, za něž bojovali a jež si vydobyli Španělé různých náboženství a původů, včetně mnoha Katalánců. Ústava z roku 1978 přitom také předložila novátorskou a progresivní odpověď na otázku územní rozmanitosti Španělska tím, že ji považuje za autentické pozitivum hodné uznání. Přibližně 40 let poté Index demokracie, zveřejňovaný časopisem The Economist, hodnotí Španělsko jako jednu z 20 úplných demokracií na světě.

Současné Španělsko je druhou nejsilněji decentralizovanou zemí Evropy a Katalánsko se těší jedné z nejvyšších úrovní regionální samosprávy na kontinentu, s dalekosáhlými přenesenými pravomocemi nad klíčovými sektory, jako jsou média a komunikace s veřejností, zdravotnictví, školství a vězeňství.

Dnes se však Katalánsko spojuje nejen s duchem tvořivosti a podnikavosti, vlastnostmi široce obdivovanými po celém světě, ale též s hlubokou krizí způsobenou jednostranným porušením španělského ústavního pořádku, jehož se separatističtí vůdci regionu dopustili na podzim roku 2017. Katalánští lídři prolomili všechny požadavky a nálezy vydané Ústavním soudem, schválili neústavní zákony o „oddělení“ od španělského státu, uspořádali nezákonné referendum a vyhlásili údajnou Katalánskou republiku.

Žádný stát by nikdy nedovolil jednostranné odtržení území, které je součástí jeho ústavního pořádku. A žádný demokrat by neměl podporovat postup separatistických vůdců, kteří v regionálních volbách získali necelých 48 % odevzdaných hlasů. Jejich

podvodná nabídka nezávislosti rozpálila lidové vášně a za pomoci záměrně šířených falešných zpráv vzbuzovala hluboký pocit nespravedlnosti a konfrontace se zbytkem Španělska. Kam vytěsnili názor a volební hlasy většiny Katalánců, kteří se postavili proti nezávislosti? Kam

vytěsnili názor Španělů, kteří bezradně přihlíželi bezprostřednímu prolomení záruk plynoucích z jejich Ústavy?

Má vláda se vyznačuje tím, že na první místo klade rozšiřování práv a svobod. Mezinárodní organizace uznávají vysoké standardy, které jsme nastavili v otázkách, jako je genderová rovnost. Nikdy bychom tudíž nesouhlasili ani s nejmenším omezením svobody projevu. Předseda Generalitat de Catalunya (katalánské regionální vlády) je radikální separatista, leč není mu bráněno svobodně vyjadřovat své názory ani není omezován v jejich veřejné obhajobě, navzdory soužením a škodám, jež způsobují pokojnému soužití v Katalánsku.

Totéž platí pro separatistická místní zastupitelstva a vlády, jakož i pro sdružení podporující nezávislost. Mohou vyjadřovat své názory po libosti, za předpokladu, že nepropagují a nepovzbuzují trestné činy. Všichni Španělé jsou si před zákonem rovni a Ústava a demokracie jsou neoddělitelné skutečnosti.

Podle demokratického právního řádu Španělska je soudnictví plně nezávislé a umožňuje přezkum rozhodnutí národních a mezinárodních orgánů. Vláda ctí a dodržuje veškerá soudní rozhodnutí. Platí to i pro rozsudek Nejvyššího soudu nad devíti separatistickými vůdci obviněnými z protiprávních činů, jichž se dopustili na podzim roku 2017. Soud v této kauze jednal s maximální transparentností: celé řízení bylo živě vysíláno v televizi.

Reakce na rozsudek Nejvyššího soudu jsou nesmírně různorodé: zatímco někteří mají za to, že udělením trestů odnětí svobody od devíti do 13 let byl příliš shovívavý, jiní proti verdiktu organizují demonstrace. Některé z těchto protestů byly poklidné, jiné sklouzly ke krajnímu násilí.

Práva protestovat a stávkovat jsou základními pilíři naší demokracie a katalánské občany, kteří své právo pokojně uplatnili, plně respektuji. Organizované a záměrné projevy násilí, k nimž v posledních týdnech v Katalánsku došlo, jsou však něco zcela jiného a nijak nereprezentují toleranci a srdečného ducha regionu.

Protiprávní snaha založit katalánskou nezávislost se ubírala cestou, která je dnešní Evropě až příliš důvěrně známá. Prochází sítí lží, spředenou fake news a virálními zprávami, a slouží k povzbuzení pravicových extremistů a nepřátel evropské integrace. Je to tatáž stezka, po níž i jinde kráčí ti, kdo štěpí společnosti zneužíváním rétoriky reakce s cílem rozdmýčkat polarizaci a konfrontaci.

Předáci tohoto hnutí, například předseda hlavního separatistického sdružení, v poslední době prohlašují, že pro přitážení pozornosti k jejich věci může být nezbytné násilí. Pokud jsme se však z pohnutých a krvavých dějin Evropy něčemu přiučili, pak tedy skutečnosti, že žádná politická ambice nemůže nikdy ospravedlnit uchýlení se k násilí, natož jeho normalizaci coby politického nástroje.

Má vláda na tuto výzvu reagovala uměřeně a se sebeovládáním. Jsem hluboce přesvědčen, že zdrženlivost je naší silou. Reagovali jsme rychle, abychom obnovili klid

a stabilitu pro katalánské občany, z nichž většina současnou vratkou bezvýchodnost odmítá. Jednali jsme rovněž s obezřetností, abychom na nejnižší možnou míru omezili riziko vycházející

z okamžiků napětí. Nesmíme přitom zapomenout na ukázkovou snahu a statečnost katalánské policie, podpořené národní policií, při zachovávání pořádku v době, kdy lídři jejich regionu zákonem otevřeně pohrdali.

Je absurdním paradoxem, když předseda Generalitat zlehčuje násilí a zároveň pranýřuje policejní síly jednající na jeho příkaz za to, že konají svou povinnost. Je to rovněž hrubou chybou. Vyzývám jej, aby násilí plně a zřetelně odsoudil a aby zahájil dialog s katalánským lidem, který si nezávislost nepřeje, a se stranami, které nejsou separatistické. Musí začít jednat jako premiér všech Katalánců, ne pouze těch, kteří sdílí jeho politické názory.

Nedovolím, aby úspěch španělské demokracie, o nějž se naši občané a instituce svou usilovnou prací zasadili, podkopal další krajně nacionalistický záchvat, živený smyšlenými historkami a prošpikovaný lžemi. V diskusi o budoucnosti Katalánska je tématem pouze uzdravení a soužití katalánského lidu a společnosti, nikoli nezávislost. Právě to je naším hlavním úkolem: zajistit, aby všichni pochopili a přijali, že jednostranná cesta k nezávislosti představuje přímé porušení fundamentálních demokratických zásad.

V tuto chvíli je nezbytná zdrženlivost a umírněnost. Budeme jednat s veškerou rozhodností nutnou k ochraně poklidného soužití, avšak s inteligencí potřebnou k pochopení toho, že máme příležitost začít novou kapitolu společné budoucnosti. Nikdy jsem se neodvrátil od dialogu, jsou-li obě strany ochotné jednat v rámci Ústavy a zákona. Nechci být lídrem dělícím na „my“ a „oni“. Jsem povolán sloužit rovnoprávně všem Španělům.

Jestliže separatističtí vůdci opustí své jednostranné směřování, otevrou se odlišné oblasti dialogu. Můžeme k sobě hovořit a naslouchat si bez pohrůzek a znevažování. Vím o existenci otevřených ran, bolesti a frustrace. Navzdory nim je tu však příležitost chovat naději, s vědomím, čeho jsme společně dosáhli, a s myšlenkou, co můžeme společnými silami udělat pro zlepšení blahobytu všech našich občanů. Aby k tomu však došlo, separatističtí vůdci se musí vrátit na pole Ústavy a úcty k vládě práva.

Má vláda postavila Španělsko do popředí projektu evropské integrace a do první linie v boji proti našim největším globálním výzvám. Jsme pevně odhodláni posilovat a rozšiřovat práva a svobody a bojovat proti nerovnosti. Tyto cíle přesahují nacionalistické vize a k tomu, abychom jich dosáhli, potřebujeme pomoc Katalánska a katalánské společnosti.

Z angličtiny přeložil David Daduč